

DE KLEINE PIETERMAN EN APOTHEKER VERMEIREN

Reden tot paniek is er echt niet en we zijn evenmin op sensatie belust, maar dat het sensationeel klinkt geven we graag toe. Vandaar dit waar gebeurde verhaal over een apotheker en de kleine pieterman.

Stel je voor: «Er hangt een kille nevel over de kust. Op het strand tussen Middelkerke en Oostende valt er geen levende ziel te bespeuren, tenzij een in z'n gele oliejkker gehulde strandkruier.

Ergens ter hoogte van het domein Prins Karel sleurt hij het zware net, hoordevol garnalen, minuscule scholletjes, scharretjes, kleine zeesterren en krabbetjes aan land. De kusttram dompelt in de richting van De Panne en de misthoorn op het westerstaketsel blijft strijd voeren met de natte stilte.

Goeie buit, denkt de struise strandkruier en hij haalt zijn net leeg. Zijn garnaltjes zullen hem, eens gekookt, een extra centje

opbrengen. Al is het hem niet zozeer daar om te doen, dan wel om de sport, de hobby, de vrijheid die hij door zijn lijf voelt vloeien, als hij daar alleen bezig is op het rustige voorjaarsstrand.

Plots valt zijn blik op een klein, fel met zijn staart heen en weerslaand visje. Hij neemt het vast om het wat naderbij te bekijken en laat het daarna weer vliegensvlug los. Hij heeft zich geprikt aan één van die vervaarlijk scherpe rugstekels. Het visje kent hij niet en veel belang hecht hij er overigens niet aan. Het is pas een half uur later, als hij besluit de visserij te staken om huiswaarts te keren, dat hij zich gaat realiseren dat zijn gewonde vinger hem steeds meer pijn gaat doen en reeds flink opgezwollen is.»

De man is gestoken door een kleine pieterman of zoals die in het latijn heet, de *trachinus vipera*.

De reddende apotheker

De eerste keer dat apotheker Jean Vermeiren uit de Van Iseghemlaan te Oostende, over de kleine maar uitermate giftige pieterman hoorde vertellen, was een paar jaar geleden. Zelf is Jean Vermeiren immers een verwoed amateurvisser, en zo kwam hem het verhaal ter ore over de giftige pieterman. Het kleine visje dat zo'n ondraaglijke pijn kon veroorzaken intrigeerde hem zodanig dat hij besloot zelf te gaan zoeken naar een medicijn tegen de vreselijke pijnen.

Apotheker Vermeiren ging dus kleine pietermannetjes verzamelen, liet het gif onderzoeken en van het gif produceerde hij een tegengif. Een tegengif op homeopatische basis samengesteld, waarbij het hem nu mogelijk is om vissers, die gestoken werden, binnen de korste keren van de pijnen te verlossen.

Diverse Belgische marine- en vissersschepen hebben het tegengif aan boord, voor het geval er zich een ongeval zou voordoen.

Maar is de kleine pieterman nu echt zo gevaarlijk?

Komt die vis talrijk voor in onze kustwateren en kan hij eventueel gevaarlijk zijn voor diegenen die pootje baden? Volgens apotheker Vermeiren is de kleine pieterman absoluut ongevaarlijk voor zwimmers of diegenen die graag op blote voeten door het water lopen, en dit gewoonweg door het feit dat deze vis alle drukte schuwt. Voor wie de kleine pieterman wel gevaarlijk blijft is voor de amateurvisser en niet in het minst voor de garnalkruier. De kleine pieterman voedt zich immers in hoofdzaak met garnaal. Wat zijn verspreiding betreft, kan hij omschreven worden als vrij algemeen, zonder echt heel talrijk te zijn. Ook qua grootte is het geen vis die opvalt, hij is nauwelijks groter dan 15 cm. Commer-

Midden op de foto apotheker Jean Vermeiren (met petje), hij ontdekte het tegengif «*trachinus vipera*»!

ciële waarde heeft het visje niet, al is het een ware delicatessen. Heel lekker, en beter bekend is de grote pieterman die vooral in de Middellandse Zee wordt gevangen. Ook deze is giftig, zodat hij nooit de pan ingaat, zonder dat de rugstekels en kieuwdeksels met hun gifdolkjes zijn weggesneden. Maar wat deden de vissers vroeger indien ze gestoken werden door de pieterman en er nog geen medicijn bestond? Het gif lost op in heet water, tenminste als men er héél vlug bij was en erop letten om tijdig het gestoken deel af te binden. Men stak de hand of de vinger gewoon in zo heet mogelijk water en wachtte af. Een methode die apotheker Vermeiren nog steeds durft adviseren voor gevallen waar geen dokter bij is, of indien er geen medicijnen voorhanden zijn.

Veel beter en eveneens een heel oude en vaak beproefde methode is het gestoken lichaamsdeel een weinig open te snijden, om het vervolgens in de pure whisky of cognac te dompelen. Alcohol lost namelijk eveneens het gif op. Thans heeft apotheker Jean Vermeiren een medicament op punt gezet, dat erin bestaat het gif van de kleine pieterman (*trachinus vipera*) als tegengif in kleine dosis toe te dienen. Een homeopatisch middel dat snel en afdoend werkt. Een middel dat vermoedelijk nog veel meer toepassingen in de geneeskunde van de toekomst zal kennen, aldus Jean Vermeiren.

Hoe pijnlijk is nu eigenlijk de steek van zo'n pietermannetje?

Apotheker Vermeiren laat er geen twijfel over bestaan dat het hier om een wer-

kelijk uitermate pijnlijk iets gaat. Meestal komt zo'n half uur na de prik de pijn opzetten. Een pijn die volgens oude vissers zou op en neergaan in hevigheid met de getijden van de zee. Als nevenschijnsel krijgt men hevige hartkloppingen. Men kan ook bewusteloos raken. Ook zijn er in de ons omliggende landen gevallen van sterfte bekend als gevolg van de giftige steek. Wellicht betrof het hier personen die erg gevoelig waren. Voor de rest is het dus een braaf, klein, schuw visje. Bij de vissers is het bekend onder de liefkozende naam «pukkeltje». Het is alleen een kwestie van te weten hoe je het moet beetpakken, of het is misschien beter om het helemaal niet te proberen.

Als we deze zomer weer voor het eerst pootje zullen baden dan gaan we ongetwijfeld eens denken aan «pukkeltje». Niks boeiender dan moeder natuur.

Van pijlstaartroggen en blauwe kwallen

Een ongeluk komt nooit alleen en behalve giftige pietermannetjes blijken er ook nog andere giftige vissen in onze verouderde Noordzee rond te zwemmen.

Al eens een pijlstaartrog van nabij bekeken?

Apotheker Jean Vermeiren heeft een paar prachtige foto's van zo'n vis in zijn bezit. Aanleiding daartoe een dodelijk ongeval dat zich vorig jaar in de vismijn van Zeebrugge heeft voorgedaan, waar een visbewerker is overleden aan een kleine verwonding opgelopen bij het reinigen van een pijlstaartrog.

Aan de staart heeft die rog ook een paar zéér giftige stekels, dit om zijn natuurlijke vijanden onder water op afstand te houden. Overigens is ook de pijlstaartrog een lekkere vis die zeer gegeerd is door de vissers omwille van de hoge prijzen die in onze vismijnen door de handelaars betaald worden voor de roggen in het algemeen. Vooral op de visgronden van het «kanaal» worden er door onze vissers veel roggen gevangen. Eerdere ongevallen met dodelijke afloop van vissers of visbewerkers die gestoken werden door een pijlstaartrog zijn ons onbekend; wel worden sommigen onder hen geregeld besmet door het gif dat via een wonde in hun bloed geraakt. Ook hier meent apotheker Jean Vermeiren dat het toedienen van het gif in kleine dosis, als een soort tegengif resultaat kan geven.

Weer een ander beest dat het aan onze kust wel eens erg lastig kan maken is de blauwe haarkwal. Wie in aanraking komt met de tentakels van dit dier, dient vooral op te letten om dit niet bij herhaling tegen te komen. Zo raakte een duiker van de Zeebrugse havendienst onder water in ernstige moeilijkheden omdat hij tijdens diverse duikopdrachten gestoken was geworden door het gif uit

De kleine pieterman, het kleine giftige visje dat ook in onze kustwateren niet zeldzaam is.

de tentakels van de blauwe haarkwal. Het had hem extra gevoelig gemaakt voor het gif. Echt gevaarlijk is die blauwe haarkwal niet, tenzij je natuurlijk in een hele troep zou terechtkomen.

In de Oosterschelde houdt zich daarentegen een klein maar relatief giftig kwalletje op. Het is het zogenaamde kruiskwalletje dat vanuit Japan geïmporteerd werd. Er is dus echt geen reden tot paniek maar wie ooit een steek oploopt van een kleine pieterman, kunnen we alleen maar de raad geven zich zo vlug mogelijk te wenden tot de Oostendse apotheker Jean Vermeiren.

Deze man is eigenlijk een verhaal apart; hij werd temidden van de oerwouden geboren in het toenmalige Belgisch Kongo als de zoon van een landbouwingenieur. Jean was 11 jaar toen hij voor het eerst naar school ging. Tot dan was het leven in het oerwoud met de mensen en de dieren zijn leerschool geweest.

Hij staat nog steeds dicht bij de natuur. Weliswaar geen tropische regenwouden meer, maar onze heerlijke koele Noordzeekust.

In een volgende editie hebben we het uitvoeriger over de figuur «Jean Vermeiren» zelf.

C.W.

Wilt U **NOORDZEE Magazine**
bij u thuis ontvangen
stort dan nu **400 frank**
op BBL 384-0595877-90

NOORDZEE Magazine
verschijnt 4 x per jaar